

Юшкіна С.А.

студентка,

Науковий керівник: Біліченко П.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

ЕТНОПЕДАГОГІЧНІ ТРАДИЦІЇ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ У ПОГЛЯДАХ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Василь Олександрович Сухомлинський – видатний український радянський педагог та письменник, який у своїх публікаціях («Сердце віддаю дітям», «Народження громадянина», «Мудрість батьківської любові», «Батьківщина в серці», «Як виховати справжню людину» та ін.) часто звертався до ідей народної педагогіки. У них він розкрив головні сторони народної педагогіки, що сприяють становленню особистості (моральні, розумові, естетичні та ін.). Спираючись на народні традиції, особливу увагу видатний педагог приділяв трудовому вихованню.

Трудове виховання – це виховання свідомого ставлення до праці через формування звички та навичок активної трудової діяльності [3, с. 335]. Його педагог вважав настільки ж важливим як і естетичне, інтелектуальне та моральне виховання. У статті «Гармонія трьох начал» він писав: «Трудове виховання – це, образно кажучи, гармонія трьох понять: треба, важко і прекрасно» [1].

О. В. Сухомлинський глибоко цінував народні традиції трудового виховання називаючи їх «одвічними традиціями народної педагогіки». На думку педагога виховання працьовитої особистості має відбуватися у зв'язку поколінь, тому необхідно, щоб син продовжував справу батька, а також з раннього дитинства діти повинні привчатися до спільної праці. Таке включення дітей до праці – запорука формування особистості. Ця ідея суголосна з ідеалами народного виховання. Педагог зауважив, що за ними вже п'ятирічною дитина має допомагати старшим, а у підлітковому віці усвідомити, що корисного вона зробила для родини та суспільства. «Дитинство і отрочество можна назвати витвором доброго імені людини, формуванням самосвідомості», – писав педагог [1].

Дотримуючись народних традицій у педагогіці, В. О. Сухомлинський вважав працю джерелом виховання всебічно розвиненої особистості. На думку педагога вчитель має дбати, щоб праця була не якоюсь необхідністю, а увійшла в духовне життя вихованців учнівського колективу, а згодом дитяче захоплення працею має перерости у провідну якість молодого людини. З раннього дитинства дитина має усвідомити, що праця є основою усіх матеріальних благ. «Необхідно, щоб через працю, як через широку стежку, дитина входила в суспільне життя, пізнавала людей і самого себе. За допомогою праці дитина дорослішає» [2].

У праці народ бачив найважливіший засіб для самовираження, самоствердження. Цю думку продовжує і В. О. Сухомлинський: «Можна багато правильно і красномовно говорити дитині про необхідність і красу праці. Вона добре буде знати істини, що стосуються трудового обов'язку перед суспільством, але якщо вона власними руками не створила хліба, не окропила землю потом, не пережила тривожних дум про долю рослини – наші слова будуть відскакувати наче горох від стіни. Дитина, яка на власному досвіді пізнала, що хліб – це праця, ніколи не підніме руку на цінності, створені іншими людьми» [2]. Необхідно виховувати у дітей бажання присвятити себе праці на все життя.

Окрім цього праця на думку В. О. Сухомлинського нерозривно пов'язана з піклуванням про здоров'я, адже «хороше здоров'я, відчуття повноти, невичерпаності фізичних сил – найважливіше джерело життєрадісного світосприймання, оптимізму, готовності подолати будь-які труднощі» [2].

Також В. О. Сухомлинський увів важливі педагогічні принципи трудового виховання, які сьогодні застосовуються в педагогічній практиці, у виховній роботі з поколінням, що підрастає:

- розкриття, виявлення, розвиток індивідуальності у праці;
- висока моральність праці, її суспільно корисна спрямованість;
- раннє включення до продуктивної праці;
- різноманітність видів праці;
- наявність у дитячій праці характеристик продуктивної праці дорослих;
- творчий характер праці, поєднання розуму та рук;
- спадкоємність утримання трудової діяльності, умінь та навичок;
- посиленість трудової діяльності;
- загальний характер продуктивної праці;
- єдність трудового виховання та загального розвитку – морального, інтелектуального, естетичного, фізичного, а також єдність праці та багатогранного духовного життя.

Отже, В. О. Сухомлинський особливу увагу В. О. Сухомлинський приділяв трудовому вихованню дітей як у сім'ї, так і в школі, вихованню любові до праці, працелюбності, поваги до людей праці, а також дбайливого ставлення до матеріальних та духовних благ людства. У трудовому вихованні він вбачав найважливіший елемент розвитку всебічно розвиненої особистості. Трудове виховання у спадщині Василя Олександровича будується на традиціях народної педагогіки. Основними з яких є необхідність привчати дітей до праці з юного віку, щоб щоденна робота стала частиною життя, а також способом самовираження. Ми погоджуємось, що подані матеріали не вичерпують поставленої проблеми. У подальшому ми деталізуємо зміст форм і методів виховання В. О. Сухомлинського.

Список використаних джерел:

1. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка : Навч. посіб. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 176 с
2. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибрані педагогічні твори. Київ, 1976. Т. 1. 206 с.
3. Український педагогічний словник. За ред.: Г. С. Устимович. Київ : «Либідь», 1997. 374 с.